

БЕРГЕН
СИНЪТ НА АЛТЪН КАН
АЛТАЙСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Това се случило много отдавна. По онова време сред широката степ се издигал златен дворец — до три небеса нагоре се вишел, до три земи надолу слизал. В тоя дворец живеел Алтън Кан, внук на юнак и сам той голям юнак.

Алтън Кан се оженил за хубавата Алтън Кок. Прекарал някое време с нея, а сетне и рекъл:

— Ще ида, невяста, на лов.

Юнакът яхнал бял-червен кон, девет боя висок, и препуснал през златната тайга. Обходил полите на снежните планини, бреговете на синьото море. Зверове и птици прострелвал.

А в това време Алтън Кок родила син. Нарекли го Берген, което на алтайски език значи Юнак.

Върнал се стопанинът. — Гледа: по двора припка момченце — за три месеца пораснало колкото тригодишно дете. Зарадвал се той. Подарил му калпак от черна лисица и златен лък.

А недалеч в степта живеел друг юнак, наречен Кара Мок.

Веднъж Кара Мок минал край златния дворец и се подиграл на Алтън Кан:

— Живее си тук Алтън Кан и си мисли, че той е юнак над юнаците. Пък аз с една ръка да го стисна, от него няма нищо да остане. Та има ли в тая тайга юнак с мене да се мери?

Щом зачул тия думи, Алтън Кан скочил и се провикнал:

— Ей ти, плашило! Ела ми насреща — тогава ще видим кой е по-силен!

Кара Мок отвърнал:

— Чакам те! — и яхнал тъмносивия си кон, висок девет боя. Алтън Кан яхнал лък своя бял-червен кон.

Спуснали се двамата юнаци един срещу друг. Затреперила земята, синьото море се надигнало, белите планини се снишили. Девет години се били юнаците — никой не победил.

През това време Берген възмъжал. На деветата година надзърнал през прозореца и рекъл на майка си:

— Умора налегна баща ми. Ще ида да му помогна.

Излезнал в степта, разорана от конски копита. Отишъл при Кара Мок, пипнал го за врата и го запокитил заедно с коня му.

Поднал в праха Кара Мок и не можал от ярост дъх да си поеме:

— Ще се срещнем с тебе, млади юначе! — викнал той, метнал се на коня и изчезнал в тайгата.

А Берген се върнал в златните покои и разкършил богатырски плещи:

— Голяма сила в мене се е събрала! Какво да я правя?

Още недоизрекъл, сред степта се вдигнала бяла мъгла. Когато се разнесла, пред Берген застанал непознат юнак и заговорил:

— Пази си силата, Берген, не я прахосвай. Тебе ти е писано да водиш три страшни битки, да спасиш хората от неволя. Тогава твоята голяма сила ще ти дотрябва.

Бялата мъгла сред степта отново се появила, а като се разсеяла — от юнака нямало ни помен.

Синът отишъл при родителите си и ги помолил:

— Тате, мамо! Искам да поскитам по широкия свят. Пуснете ме! След време пак ще се върна при вас.

Жалба паднала на сърцето на старите.

— Ти си млад и неразумен. Сянката лежи под дървото си! — раздумвали го те.

Накрай склонили, пуснали го да върви по света.

Сбогувал се Берген и потеглил на път. Яхал ден и нощ. Под него кон дванадесет боя висок, ботушите му със сърма и бисер обшити, на главата — калпак от черна лисица, а през рамо — златен лък, що Алтън Кан му бе подарил.

Дълго пътувал младият юнак. Преминал земите на седемдесет хана, изкачвал непристъпни върхове, слизал в глухи долини. Най-сетне дошъл в златната степ. Тук тревата не вехнела, на дърветата шумата не ока ала, на единия край се люшкало море като бяло мляко, на сред степта се издигала златна планина.

„Тук е добре да отседна!“ — помислил си Берген.

В този миг през облаците се спуснал на три златни вериги златен дворец. Като птица кацнал в скута на златната планина и разтворил портите си.

Юнакът скочил от коня, пуснал го да пасе и влезнал в двореца. Там намерил богата трапеза с всякакви гозби, а наоколо няма жива душа.

Берген си свалил калпака, окачил лъка на златен пирон. Похапнал, попийнал, а сетне полегнал на златна постеля.

Спал седем дни.

А в това време по златната степ като вихър се носел Кара Мок на тъмносив кон; той предвождал войските на седемдесет и седем хана.

Събудил се младият Берген и се ослушал: сякаш сърдит рожак пчели бръмчат пред двореца. Надзърнал през прозореца — цялата степ била покрита с вража войска.

Откачил Берген златния лък, нахлупил калпака си от черна лисица, застанал на прага и подсвирнал. Тозчас долетял верният му кон, започнал гневно да рие земята с копитата, да цвили високо. Яхнал юнакът коня си и излезнал в степта.

Щом го зърнали, враговете закрещели. Техните остри стрели полетели към Берген.

„Ето я първата битка!“ — помислил си юнакът и се провикнал към Кара Мок:

— Не аз съм дирил войната, Кара Мок! Ти ще отговаряш за пролятата кръв. А да се браня е мое право!

Опънал той златния си лък. Звъннала първата стрела. След нея — втора, трета... Враговете почнали да падат един до друг като покосена трева. Когато Берген сразил цялата войска, се провикнал:

— Хей, Кара Мок! Ако си дошъл да се биеш с мене, излез гърди срещу гърди! Не ми тикай в ръцете тази мърша!

Вкопчили се двамата юнаци.

Залюляла се тайгата, старите лиственици се разцепили на две, белите планински върхове рухнали в морето.

... Били се дванадесет години. Накрай силата на Кара Мок се свършила — не можел вече меча си да вдигне. Берген грабнал смъртния си враг, вдигнал го над главата си и го запокитил през шест планини и през девет реки. После изтрил потта от лицето си и препуснал през златната степ. Насреща му се задали върволици от хора: вървят, привели глави към земята, ръцете им вързани отзад, дрехите им изпокъсани. Зад тях подтичва добитък. Непознат юнак ги гони с камшик — не им дава да спрат да си починат. За стремената на коня му завързани две дечица: отдясно — момченце, отляво — момиченце.

Берген заковал коня си:

— Ей ти! — провикнал се той. — Защо мъчиш хората и добитъка?

Онзи отвърнал:

— Това е плячка, която отнех от моя враг. Сега ги откарвам в стана си.

Вдигнал се на стремената Берген, разпънал юнашки плещи, смръщил врани вежди и се хванал за меч:

— Ако смееш, излез ми насреща!

Втурнали се един срещу друг двамата юнаци. Кипнала страшна битка.

Берген успял да повали своя враг на земята. Отрязал му главата и я запратил през девет снежни планини.

Освободил децата от стремената и развързал ръцете на клетите роби:

— Върнете се в родния си край — рекъл им. — Ако по пътя някой понечи зло да ви стори, кажете, че Берген, синът на юнака Алтън Кан ви е освободил.

Освободените се поклонили и подкарали добитъка на зад.

А Берген продължил пътя си.

„Завърши втората битка. С кого ли ще вода третата?“ — помислил си отново той.

Препускал, препускал — много земи преминал. Достигнал до страна оградена с железен стобор. Зад стобора се издигала желязна гора. Наканил се да влезе в гората, ала пред него се изпречил юнак. От горе до долу обкован в желяза, седи на огненочервен кон и държи тежък меч в ръка.

Провикнал се железният юнак:

— Плати данък за пътя! Оттук даром не се минава!

— Берген никому данък не е плащал — отговорил синът на Алтън Кан. — Пусни ме, юначе, миром да мина.

— Никому досега не съм опростил данъка. Който с добром не иска, главата му на железния стобор набучвам. И за твоята има място тук.

Озърнал се Берген — наистина целият стобор бил накичен с юнашки глави; само един кол в средата стърчал празен.

— Твоята глава на оня кол ще побия! — викнал синът на славния юнак Алтън Кан и като буря налетял връз железния юнак.

Били се единайсет години.

На дванайсетата година железният юнак паднал по гърба си. И вече не станал. Набучил Берген главата му на кола — да я гледат мирните пътници и да знаят, че пътят е вече свободен.

„И третата битка завърши! — помислил си Берген. — Време е вече да се върна у дома.“

Яхнал пак коня си и свърнал назад. На горния праг го причакали старият Алтън Кан и старата Алтън Кок. Те и невеста-красавица за сина си намерили, девойката Суу Чу.

Свикал народа си Алтън Кан на гощавка-венчавка. Цяла година сватбарите не станали от трапезата и пак не могли всичко да изядат и да изпият.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.